

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 64E JAARGANG NO. 5, MEI 2003

onze vogels

Europese Sijs

Jawel, het is een feit. Hij bestaat. Voor degenen die de landelijke show van de SEC hebben bezocht, was hij in levenden lijve te zien.

Maar hoe kan dat?

Wel, hiervoor is enige uitleg over kleur en vererving nodig. Om een bepaalde kleur te kunnen waarnemen zijn minstens drie dingen nodig, namelijk:

1. melaninekorrels
2. licht
3. ogen

Zonder het verhaal ingewikkeld te maken kunnen we zeggen dat de melaninekorrels kleine deeltjes zijn die zich in de veren van de vogel bevinden en die we alleen met een microscoop kunnen zien. Zij zorgen er samen met het licht voor dat we een bepaalde kleur met de ogen waarnemen. Afhankelijk van de hoeveelheid en soort melaninekorrels zien wij een bepaalde kleur in een bepaalde kleurdiepte.

Wat is nou een kleurmutatie?

Wanneer we spreken van een kleurmutatie, heeft zich een verandering in de melaninekorrels voorgedaan. Dit kan zijn in de hoeveelheid korrels en we spreken dan van een kwantitatieve reductie. Maar het kan ook zijn in de vorm of de grootte van de korrels. In dit geval spreken we van een kwalitatieve reductie. Ook beide tegelijk is mogelijk. In sommige gevallen zien we een andere kleur, omdat de structuur of de bouw van de veer muteert. De basiskleur waarvan we uitgaan, is altijd de wildkleur.

Welke melaninekorrels bezit een goudvink?

Allereerst zijn er de zwarte korrels. Deze noemen we het eumelanine. Denk aan de

vleugelpennen, staart en kap, maar ook aan het onderdons. Wanneer dit eumelanine muteert in de vorm (kwaliteit), dan kan het gevolg zijn dat wij de korrels zien als bruin. Dit is de bruine goudvink. Muteert de korrels in de hoeveelheid (kwantiteit), dan zien wij een opgebleekte kleur. Denk hierbij aan de pastel wildkleur. Weten we nu beide factoren te combineren, dan ontstaat de pastelbruine goudvink.

Op de tweede plaats bezit de goudvink een geringe hoeveelheid phaeomelanine. Dit zien wij als roodbruin. Hier zal ik niet verder op ingaan, omdat hierin nog geen mutatie bij de goudvink heeft plaatsgevonden. Wel moet ik zeggen dat we deze kleur niet zien, omdat ze wordt overheerst door de zwarte korrels. Het rugdek van een goudvinkman is blauw. Deze kleur wordt niet veroorzaakt door pigmentkorrels, maar door een bepaalde structuur van de veer. Samen met de melaninekorrels en het licht zien we dus een blauwe kleur. Dit noemen we de blauwstructuur.

Tot slot bezit de goudvink nog de rode kleur. Hiervoor is het carotenoïde verantwoordelijk. Dit zijn rode melaninekorrels.

Wat is er nu gebeurd bij de gele goudvink?

Er heeft zich een kwalitatieve reductie voorgedaan van het carotenoïde, m.a.w. de vorm van de rode korrel is veranderd, waardoor wij nu een gele kleur zien. Blijkt deze verandering erfelijk te zijn, dan spreken we van een nieuwe kleurmutatie.

Zonder op het hoofdstuk erfelijkheid in te gaan is uit paringen gebleken dat de vererving autosomaal recessief is. Simpel gezegd betekent dit dat de vererving van man en pop gelijk is. Beide kunnen split zijn voor de kleur en om een jonge gele goudvink te krijgen dienen zowel de man als de pop de mutatiefactor te bezitten.

Voordat een melaninekorrel uitgegroeid is en een bepaalde kleur krijgt, doorloopt hij een ingewikkeld chemisch proces. Nu weten we van de rode pigmentkorrels dat zij de eigenschap hebben om naar geel te kunnen muteren, wat met de zwarte korrels niet mogelijk is.

De gele goudvinkman heeft een gele borst, hals, wangen en twee gele rugdekveertjes. De pop kan alleen de twee gele rugdekveertjes laten zien.

Zoals meestal bij eerste mutaties kan er door selectie een verbetering van de kleur plaatsvinden. We kunnen in de loop der jaren een intensievere kleur erin kweken. Vervolgens kunnen wij de gele mutant combineren met de reeds bestaande mutaties. Dit is natuurlijk niet zo makkelijk als hier wordt voorgesteld, maar hier ligt net de uitdaging voor de rechtgeaarde liefhebber van kleurmutaties.

NAMENS DE TC SEC: JOS DIRCKS

Europese vogels

In de voorbije wintermaanden heb ik mijn 'voorraadje' Nederlandse, Belgische en Duitse tijdschriften over Europese vogels doorgelezen.

In diezelfde periode had ik gelegenheid het boek 'Onze goudvink en haar hybriden' (ca. 1970) van de heer J. Vermeulen uit België nog eens te lezen.

Als men dan zo een paar avonden de 'vakliteratuur' doorspit (mijn belangstelling gaat voornamelijk uit naar zaadetende soorten), kan vastgesteld worden dat de ontwikkelingen bij de Europese cultuurvogels absoluut niet stilstaan. Je zou zelfs kunnen overwegen het lezen van oude tijdschriften en boeken te ontraden. Deze geven – meestal – geen juist beeld meer van de actuele situatie.

Als men een evaluatie maakt, vallen enkele zaken op:

1. het enorme aanbod aan 'additieven'
2. een gekocht zaadmengsel wordt nog steeds 'aangevuld'
3. het 'kuren' verschilt per kweker en neemt waarschijnlijk af
4. er zijn verschillende kweekmethodes
5. sommige soorten Europese cultuurvogels kweken zeer goed

In de loop der jaren is er echt veel veranderd bij onze Europese vogels!

Additieven

Met 'additieven' bedoel ik allerlei soorten poeders en vloeistoffen die – en dan volg ik de tekst op vele verpakkingen – onontbeerlijk zijn voor vogels.

In enkele tijdschriften las ik kweekervaringen met Europese vogels. Onder het hoofdstukje "Voeding" kwam ik soms hele opsommingen tegen van 'additieven' die de vogels toegediend kregen. Maandag dit, dinsdag dat, woensdag... enz. Af en toe vers, schoon drinkwater zonder iets. Je vraagt je af of je je vogels niet goed voert, als je niet aan deze 'hype' mee doet.

In een enkel tijdschrift vond ik een op-

"Na het kweekseizoen weet ik pas zeker of ik het goed gedaan heb."

somming van de inhoud van deze additieven. Begrijpt de vogelkweker wat bedoeld wordt? Men mag mij uitleggen wat 'betabababolol', 'ramnocitrinen', 'apigenine' (om maar wat te noemen) voor mijn vogels betekenen. En wat missen ze, als ik ze dat niet geef?

Als ik in het voorjaar mijn putters, sijzen en nog wat andere vogels bezig zie en hoor, dan denk ik dat mijn vogels niets tekort komen. Dat denk ik ook nog als ze eind

april/begin mei beginnen te nestelen. Na het kweekseizoen weet ik pas zeker of ik het goed gedaan heb. Er zijn zoveel factoren die van invloed zijn op de kweekresultaten en lang niet altijd heb ik daar volledig grip op.

Garantie dat ik aan het eind van het kweekseizoen zeer tevreden zal zijn, kan ik mijzelf niet eens geven. Zou ik die garantie wel kunnen krijgen, als ik 'potjes en flesjes' voer?

Zaadmengsel aangevuld met...
Een voorbeeld. Een ideaal zaadmengsel voor goudvinken was, zo las ik: 15% zangzaad + 20% wildzangzaad + 5% onkruidzaad en dat aangevuld met 5% hennepzaad, 5% cardypitten, 5% lijnzaad en van nog een 10-tal zaden telkens 5 of 2 %.

Er wordt voorbijgegaan aan wat er in die 15 + 20% + 5% = 40% basismengsel zit. Wat het 'eigen mengsel' daadwerkelijk aan voedingswaarde oplevert en wat het effect van al die 'verbeteringen' is blijft een vraagteken.

Het is niet moeilijk om de theoretische voedingswaarde van een zaadmengsel te berekenen. Daarbij moet dan aangetekend worden dat dit altijd een benadering is. De kwaliteit van vogelzaden verschilt van oogst tot oogst, van jaar tot jaar. Die kwaliteit is ook nog eens sterk afhankelijk van de streek van herkomst, bemesting en behandeling en de weersomstandigheden van dat jaar in die bepaalde streek van herkomst. Ook opslag en ouderdom van de zaden zijn van invloed op de kwaliteit.

1. Kweekboxen.

Europese vogels worden steeds meer in droge (overdekte) boxen gekweekt. De grote en beplante voliëres van vroeger zijn vaak vervangen door dit kweekstelsel.

2. Kweekkooien.

Sijzen, barmsijzen en girlitzen doen het goed in zulke ruime kweekkooien. Putters, goudvinken, groenlingen maar ook haakbekken, appelvinken e.d. zien we meestal in kweekboxen.

Dat bovenvermeld zaadmengsel gevarieerd is, lijkt geen twijfel. Als het alleen om variatie gaat zou ik zeggen: "Mik maar een 20-tal zaadsoorten die de vogels graag eten bij elkaar, volg een streng voederregime (beperkte hoeveelheden per dag) en de vogels eten gevarieerd".

Diverse leveranciers doen hun best goede mengsels voor bepaalde Europese zaadeters te maken. Die kosten meestal een paar eurocentjes per kilo meer.

We gaan er van uit dat deze fabrikanten hun best doen want het is ook in hun belang. Maar wie vraagt de fabrikant of de leverancier naar het hoe en waarom van een bepaald mengsel?? Dat mag en moet altijd kunnen want u bent ten slotte de – indirecte – gebruiker. En het zijn uw vogels.

Kuren

Toen we begonnen met de kweek van goudvinken, putters, sijzen, enz. moesten we proberen van elke vogel die we hadden jongen op stok te krijgen.

Toen ontstond het 'kuren', een beetje afgekeken van de duivenliefhebbers.

Met bepaalde Europese vogels is de situatie nu toch wel wat anders. Nu kunnen we er bijna om wedden dat we ze kweken. Alleen het gemiddeld aantal jongen per koppel varieert per jaar. Nu is er meer keus, we kunnen strenger selecteren en zijn niet meer afhankelijk van 'n enkel kwekingsucces.

Onbewust – en gelukkig ook bewust – vindt er selectie plaats. We kweken nu gewoon sterkere en gezondere vogels en het gebruik van 'medicijntjes' kan/moet daardoor minder worden. Vogels die gevoelig zijn voor ziektes verdwijnen toch langzaam maar zeker, omdat:

- ze zelf minder lang leven
- (daardoor) minder jongen voortbrengen en
- de gekweekte jongen niet optimaal presteren.

Een kweker die door strenge selectie optimaal kweekt, kan van zijn kweekvogels meer jonge vogels doorgeven aan andere kwekers, die op hun beurt daarmee weer resultaten behalen. Gezonde, sterke kweekstammen overleven uiteindelijk en hebben daardoor minder behoefte aan 'kuurtjes'. Zagen en lazen we 30 jaar geleden dat goudvinkenkwekers intensief op spinnen-

"We kweken nu gewoon sterkere en gezondere vogels en het gebruik van 'medicijntjes' kan/moet daardoor minder worden."

jacht moesten, nu doen we het met eivoer... Gewoon omdat de (grote) goudvink zich aangepast heeft en omdat wij daarop selecteren.

Anders is het (nog?) met 'nieuwe' soorten Europese vogels die aan het begin staan van het domesticatieproces. Hier zal de 'kweekmethode van 30 jaar geleden' voorlopig nog toegepast moeten worden. Eerst maar zorgen dat er een flink aantal (gezonde) jongen geboren worden en dan selecteren.

Kweekmethodes.

Toen we met de kweek van putters, groenlingen, sijzen, vinken en goudvinken begonnen, gold het devies:

1. breng ze onder in een 'natuurlijk' milieu (beplante volières) en zorg voor beschutting.
2. voer zeer gevarieerd en let op de voorkeuren. Gebruik zogenaamde halfrijpe onkruidzaden en geef alle mogelijke soorten dierlijk voedsel (als het tenminste vogels betreft die insecten eten).

Nu ontmoeten we kwekers van werkelijk flinke aantallen Europese vogels die deze 'natte en beplante' volières verafschuwen.

Zorgen voor beschutting?

Dat levert alleen schuwe onrustige vogels op!

Onkruidzaden?

Alleen als 'toetje'!

Voeding?

Een goed hoofdmenu en idem eivoer.

In Duitse tijdschriften kom ik de 'natuurlijke' kweekmethode nog steeds tegen. Buitenvolières met een apart nachthok. Beplant en de wanden 'besteckt' met loof van naaldbomen.

Dat is wel ideaal... maar dan voor vogels die nog schuw zijn en dicht bij de natuur staan. Als wij zo zouden zijn doorgestaan met onze cultuurvogels, hadden we nooit zo'n tentoonstelling/show – met zoveel variatie – kunnen bewonderen als elk jaar weer in Rosmalen door de SEC georganiseerd wordt. De 'natuurlijke' kweekmethode is nog van toepassing voor de 'nieuwe' soorten Europese vogels. Ik denk aan gorzen, kepen, haakbekken, kruisbekken en appelvinken.

Besluit

Er is verschil tussen 'wildzang' en Europese cultuurvogels. Cultuurvogels hebben wij 'veranderd'. Dat is een continu proces (gaat dus nog door) en dat vraagt erom het eenvoudiger te maken. Niet terugvallen op 'zoals het vroeger was', want dan doen we stappen terug. Dat geldt zeker voor grote goudvinken, putters, sijzen, groenlingen en vinken. De kweker van Europese cultuurvogels moet handelen als een manager. Dat betekent sturen, evalueren en daar waar mogelijk bijsturen. Is het wel verstandig om op dezelfde wijze te handelen als 30 jaar geleden? Voor bepaalde soorten zeker niet meer! Dat vogels in staat zijn zich snel aan te passen, staat vast.

Misschien hebben onze Europese cultuurvogels zich wel verder ontwikkeld dan menigeen denkt!

TEKST: HUGO VERVEST

3. Putter op nest.

Waar we vroeger takkenbossen gebruikten, geven we nu als nestgelegenheid een kapelletje of een normaal harzerkastje. Zelfs het (kunst)groen is niet eens nodig.

4. Pasgeboren putters.

Gekweekte Europese vogels die gewend zijn aan eivoer voeren daarmee hun jongen perfect.

- De namen
bij de foto's:
1. Notenkraker
 2. Ransuil
 3. Japanse Pestvogel
 4. Roodborstje
 5. Putter
 6. Kluut

Geef het beestje maar een naam

Vraagt u zich dat nou ook wel eens af, hoe bepaalde vogels aan hun naam komen?

Er zijn natuurlijk vogels bij waarvan de naam vanzelfsprekend is, maar een deel blijft een groot mysterie.

Heel wat vogelnamen zijn te verklaren. Maar hoe zit het dan met al die andere vogels?

Uiterlijk

Vogels die hun naam te danken hebben aan hun uiterlijk zijn voor de hand liggend. Het is dan ook geen groot raadsel waar deze namen vandaar komen. Neem nou het Roodborstje met zijn vuurrode borst. De Lepelaar met zijn lepelvormige snavel. De prachtige groengele Groenling. De Knobbelzwaan met zijn grote zwarte knobbel op zijn snavel, en ga zo maar door.

Latijnse naam

Sommige Nederlandse vogelnamen zijn ontstaan door het domweg vertalen van de Latijnse naam. Deze vertalingen zeggen veelal iets over de vogel. *Ardea purpurea*: purperkleurige reiger (Purperreiger). *Motacilla flava*: gele staartwippen (Gele Kwikstaart). *Bubulcus ibis*: koeherder ibis (Koereiger). Maar ook letterlijke vertalingen zoals *Meropidae* (Bijeneter) en *Nucifraga caryocatactes* (Notenkraker).

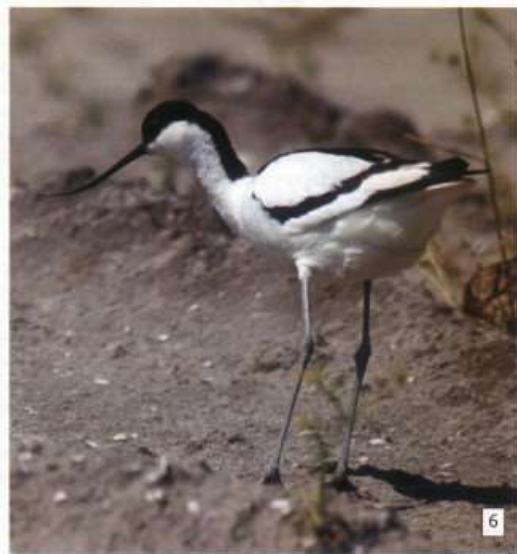
Roep

Er zijn vogels bij die zo vaak het zelfde roepen dat er ooit iemand is geweest die dacht: Hé, zo zal die vogel wel heten. We kennen allemaal het Ogrut,-ogrutto-gruttogrut van de Grutto. Het zachte kluut,-kluutkluut van de Kluut. En wat dacht u van de Oehoe, de Koekoek, de Karekiet en de Tjiftjaf.

Habitat of herkomst

Nu zijn er natuurlijk ook nog de vogels die hun naam te danken hebben aan de plaats of het gebied waar ze vandaan komen. De Canadese Gans, de Turkse Tortel en de Noordse Stern bijvoorbeeld. En dan de grote groep vogels die genaamd zijn naar hun favoriete gewassoort of leefgebied. Neem nou de Bosuil, de Strandloper, de Heggenmus, de Graspieper, de Braamsluiper, de Zeearend en de Veldleeuwrik.

Raadsels opgelost

Zo zijn er heel wat vogelnamen te verklaren. Maar hoe zit het dan met al die andere vogels.

Neem nou de spreeuw of het puttertje. Het is natuurlijk ondoenlijk om nu alle vogelnamen te gaan behandelen, maar ik zal een klein tipje van de sluier op lichten.

Het Paapje heeft zijn naam te danken aan zijn bruine kleur. Deze doet denken aan de bruine habijten van kloosterlingen. Vroeger ook wel paap genaamd.

De Pestvogel werd in de middeleeuwen verafschuwd, dit omdat hij werd gezien als voorbode van een naderende pest epidemie.

De bont gekleurde Putter heeft zijn naam gekregen in de tijd dat hij zeer geliefd was als kooivogel. De vogeltjes werden in het wild met behulp van lijmstokken en vinkenbanen,

De meest gebruikte manier in die tijd was de vogel water te leren 'putten' uit een klein bakje die vervolgens langzaam in een kooi werd getrokken.

Voor de naam IJsvogel zijn meerder verklaringen mogelijk. Zo zou hij 's winters vaak bij een wak op visjes zitten te loeren. Ook wordt wel gezegd dat ijs vroeger ijzer was. Dit zal dan weer duiden op de metaalblauwe kleur van de vogel.

Kiekendief is een verbastering van de Oudhollandse benaming Kuikendief. Deze naam heeft hij te danken aan zijn voorkeur voor kuikens. De engelse noemen hem ook wel kippenverdelger.

De Snip heeft zijn naam te danken aan zijn lange puntige snavel. Deze vertoont veel gelijkenis met de middeleeuwse schoenpunt, die toentertijd snippe werd genoemd.

De ransuil dankt zijn naam aan de sluierachtige tekening rond zijn kop. Een sluiër wordt ook wel ranse genoemd.

Kijk dan op de website voor meer informatie. www.univision.nl

TEKST: ANGÉLIQUE SILVA
FOTO'S: UIT BESTAND KEES SCHOLTZ

Gebruikte lectuur:
Petersons Vogelgids

Zien is kennen

De Nederlandse vogelnamen
en hun betekenis

Nederlandse en
Oudhollandse vogelnamen

Zangkanaries

Het keurseizoen is voorbij, maar ik wil het met u hebben over de rubriek "indruk" bij de harzerkanarie. Ook dit seizoen trok ik welgemoed door het land om harzers te gaan keuren.

Na een korte of langere reis word ik altijd gastvrij ontvangen door bestuur en medewerkers. We bespreken de indeling van de keuring en het wel en wee dat ons vogelaars bezighoudt. Rond de klok van negen komen de eerste vogels in de keurkamer en kan het zangfeest beginnen. Voor diegenen die het niet weten, even het volgende.

Gedurende maximaal een half uur worden vier vogels afgeluisterd. Hun prestaties worden in het klad genoteerd. De hoogste score van iedere toer wordt vermeld. De minder goede gaan even aan ons oor voorbij. Het wordt dus een echte kladlijst. Zodra de tijd verstreken is, worden de punten op de officiële lijst genoteerd en eventueel van commentaar voorzien.

En nu ben ik beland bij de essentie van dit verhaal: "Kom ik wel duidelijk en goed over?" In deze eerste aflevering over onze harzer heb ik meteen maar misschien wel het moeilijkste deel van de lijst gepakt, nl. "indruk". Er zijn liefhebbers die bij het zien van de indrukpunten verheugd beginnen te glimmen, maar anderen kijken daarentegen erg onthutst.

Het keuren van harzers is een subjectief gebeuren en heeft wetenschappelijk een smalle basis. Deze wijsheid kennen we allemaal, maar we moeten er naar eer en geweten zorgvuldig mee omgaan. Op het eerste gezicht lijken de indrukpunten een extra toefgift, maar dat zijn ze niet. Het is de wijze van voordracht. De toeren van het lied hebben weinig waarde, als ze zonder enig harmonieus verband gezongen worden. Dit verband kan op verschillende manieren ontbreken. Welke factoren de indruk bepalen, zet ik even op een rijtje:

1. De zanglust.
2. De verbindingen.
3. Doorzingen.
4. Storende fouten.
5. Harmonie.
6. Herhalingen.

Tijdens de keuring speelt de zanglust een belangrijke rol. Niets is irriteranter dan vogels, die bijna niet willen zingen. Er zijn megasterren, die een half uur constant doorzingen, daarna komen de mindere goden en als

laatste zij, die slechts twee toerbeurten op hun naam laten schrijven. Zo zijn er verschillende gradaties van zanglust in de keurkamer te horen, die medebepalend zijn voor de indrukscore. Een vogel kan nou wel een pracht van een zanglust hebben, maar als hij de verbindingen tussen de verschillende toeren niet vloeiend maakt en plompverloren in een andere toer overstapt, is dat niet zo positief voor de indruk. Doorzingen is het tegenovergestelde van afbreken. Ook hier zijn verschillende niveaus te bespeuren, van erg vaak tot minder frequent. Er zijn vogels die prima kwaliteiten hebben, maar door de lange onderbrekingen niet uit de verf komen. En dat is erg jammer. Storende foutjes. Grove fouten worden bestraft, maar dat komt bijna niet meer voor. We kunnen beter van onvolkomenheden spreken. Zoals eerder gezegd, de hoogste score wordt beslissend voor de einduitslag. De mindere toeren en afwijkingen zijn medebepalend t.a.v. de indruk.

Afwijkingen die we tegenwoordig nog tegenkomen, vinden we voornamelijk in de fluiten, kloektoeren en ook wel in de knorren. Een knor kan mooi rond of geschroefd zijn en als kloekknor eindigen. Maar als de vogel er plotseling een losse knor van maakt, dan heeft dat invloed op de indruk. De fluiten zijn erg gevoelig voor afwijkingen. Iedere sportvriend kent ze wel, de brede, neuzige getrokken fluiten. Ze zijn de ergernis van de harzerkweker.

Er zijn van die wonderlijke vogels, die naast prachtige diepe doeffluiten, plotseling overgaan in de meest afschuwelijke fluiten. En dat wordt meegenomen in de rubriek "indruk". De kloektoeren zijn sinds de invoering van splitsing van afgezette en kloekrollen m.i. een stuk verbeterd. De gestoten kloektoeren worden weinig meer gehoord, evenals de zgn. Chinese kloeken. Komen ze toch in het lied voor, dan is dat zeker in het nadeel van de indruk. Er zijn vogels die het niet kunnen laten om in een toer te blijven hangen. Holklingsel en klingsel zijn er berucht om. De voordracht van de toeren moeten een acceptabele harmonie hebben. Een lange serie holklingsels en fluiten tegenover een kort stukje knor of holrol en af en toe een nonchalant gebracht kloekrolletje is niet echt mooi.

Het komt wel eens voor dat een vogel een bepaalde toer heel weinig of een keer in het halfuur zingt. Bijv. bij de fluiten, kloeken en holklingsel. Het is dan heel scherp opletten geblazen om zo'n toer te vangen. Het wordt letterlijk een hele toer om te vangen. Uiteraard wordt dat summier gezongen toertje meegenomen bij de puntentoekenning. Een vogel met een erg beperkt repertoire kan geen hoge ogen gooien voor indruk.

Misschien komt dit verhaal wat zwaar beladen bij u over, maar u moet het wat relativeren. In de praktijk is het niet zo hevig. Ik heb u duidelijk willen maken dat achter de rubriek indruk een gecompliceerde filosofie schuil gaat. Een van de pijlers van ons keursysteem zijn de trappen van vergelijking voldoende, goed en zeer goed. Deze door Wolff geïntroduceerde regel wordt bij indruk uiteraard ook gehanteerd. Als uw vogels een waardering tussen de 1-3 krijgen, dan is dat een hele teleurstelling. Gelukkig komt dat niet zo vaak voor. De meeste harzers komen in categorie 4-6 terecht. De sterren krijgen 7-9 punten toebedeeld en die komen we gelukkig regelmatig tegen. Het keurbriefje is een zekere indicatie m.b.t. de zangkwaliteiten, maar het is een moment opname. Laat u zich niet verleiden een vogel aan te schaffen met een hoog aantal totaal punten, maar bekijk ze afzonderlijk. En let vooral op de "indruk" en de opmerkingen. Uit de rubriek indruk in combinatie met de bijbehorende opmerkingen kunt u een beeld krijgen van de totale zangcapaciteiten van deze harzer. Alvast succes gewenst voor dit kweekseizoen!

TEKST: JOOP AELBRECHT

DE PRAKTIJK

Laatst komt er een collega-liefhebber bij mij thuis met de vraag hoeveel rode kleurstof ik gebruik om mijn kanaries goed rood te krijgen.

Ik vertelde hem dat ik voor vijftig jonge vogels 1 pot van 500 gram Bogena intensief per jaar nodig had. Hij was met ook een aantal van 50 vogels aan zijn vierde pot bezig. Dit is toch wel een erg groot verschil. Ik legde hem uit dat ik de flesjes vul en ze die laat leegdrinken tot de laatste druppel, en dat is naargelang het aantal flesjes anderhalf tot twee dagen. Hij vulde elke dag de flesjes opnieuw en gooide de overgebleven hoeveelheid weg, soms wel een heel flesje, c.q. pompje. Dat is al een verschil. Hij maakt ook elke dag vers rood water aan. Zelf doe ik dit in een literfles en wel voor een dag of vijf. Dit was het tweede verschil. Hij heeft het eerste jaar rode vogels en is misschien te secuur. Het derde verschil was dat hij meer rood intensief gebruikt dan de fabrikant voorschrijft. Ik heb hem uitgelegd

dat vier schepjes van 10 mg op 1 kg eivoer de eerste zes weken na de geboorte voldoende is. Daarna twee schepjes van 10 mg op 1 l water tot na de grote rui. Dit waren al direct drie grote verschillen, waardoor hij toch aan de dure kant zat met het rood intensief.

Een ander punt is dat de keurmeester moet schrijven op de keurdag: roodbezit doet vlekkelig aan of is zelfs paars, vleugel- en staartpennen te weinig doorgekleurd. Dan is er toch iets niet goed gedaan tijdens de kweek, ruitijd of met de toediening van kleurstof. Maar in de praktijk is wel gebleken dat niet alle 50 vogels even rood zijn, als je rood geeft.

Dient men een vogel de normale hoeveelheid rood toe en blijft de vogel mat van kleur, dan heeft zo'n vogel een te zwak roodbezit, terwijl een andere vogel vol intensief vaak prima van kleur is. Dus daar ligt het niet aan. Geeft men om wat voor reden ook (te duur, gezondheid van de vogels) te weinig rode kleurstof, dan krijg je nooit goede rode vogels en dat is toch wat iedereen wil bereiken. Het is wel zaak, althans zo doe ik het, vanaf de eerste geboortedag rode kleurstof toe te dienen en wel zoals voorgaand omschreven. Eerder heeft natuurlijk helemaal geen zin, het is alleen maar schadelijk voor de oudervogels. Om deze schade op te heffen krijgen de vogels wel geregeld vitaminen toegediend.

Het onregelmatig toedienen, bijvoorbeeld tijdens de vakantie als de vogels meestal net in volle rui zijn, is natuurlijk helemaal uit den boze. Dan worden ze zeker vlekkelig.

De kleurstof via het water toedienen na de eerste zes weken heeft mijns inziens alleen maar voordelen. Elke vogel moet drinken en krijgt zo het benodigde binnen, terwijl dat met eivoer niet altijd het geval is. Hij kan bijvoorbeeld alleen maar zaad eten. En badwater moet men niet te lang laten staan, anders gaan ze hiervan drinken. U ziet er komt toch nog veel bij kijken. De juiste hoeveelheid, het tijdstip en de regelmaat geeft succes.

Vanaf de eerste tentoonstelling in oktober (dus na de grote rui) tot aan het begin van de nieuwe kweek in februari krijgen ze geen kleurstof meer toegediend. Verliest de vogel een staartpen is het toch zo dat deze rode kleurstof lang in het lichaam aanwezig blijft. Een ander voordeel is dat de meestal rond de snavel intensere rode kleurstof wegtrekt en de vogel egaler van kleur wordt. En heeft u eenmaal een goede methode gevonden, verander dan niets. U heeft uw vogels immers goed rood. Nogmaals: teveel rode kleurstof is geldverspilling, te weinig rode kleurstof brengt nooit succes.

TEKST: J. M. DONNER,
BUCHTEN-BOKN

KALENDER 2003 MEI • Roodbuik paradisijsvliegenvanger

FOTO: CEES SCHOLZ

Terpsiphone rufiventer

Samen met de Afrikaanse paradisijsvliegenvanger (*Terpsiphone viridis*), leeft de kort gekuifde Roodbuik paradisijsvliegenvanger in het gehele oerwoudgebied van de Kongo tot zelfs de monding van de rivier de Kongo. Van de Roodbuik paradisijsvliegenvanger zijn diverse ondersoorten bekend die onderling van kleur en tekening verschillen. Op de foto is

helaas niet te zien dat deze vogel een witte vleugeltekening bezit, ook zijn fraaie verlengde staartpennen komen nu niet goed uit de verf. Het popje mist de verlengde staartpennen en de witte vleugeltekening.

Paradisijsvliegenvangers zijn vaak te vinden op de kale takken onder het bladerdak van het oerwoud; daar kunnen zij ongehinderd rondvliegen. Hun nest bouwen zij echter laag in het struikgewas aan een opgaande tak van ongeveer vingerdikte die op 2 à 6 meter hoogte een vork heeft;

in die vork wordt het nest gebouwd. Dit komvormige nest is opvallend klein, de uitwendige diameter bedraagt circa 8 cm en de drie jongen verlaten het al op de tiende levensdag, wanneer ze nog nauwelijks half zo groot zijn als het popje. De veren van de vleugels zijn dan al geheel ontwikkeld, maar de overige bevedering bestaat hoofdzakelijk nog uit dons. Drie weken na het uitvliegen, wanneer zij even groot zijn dan de ouders, worden zij nog gevoerd. Ook de mannetjes helpen bij het broeden en het voeren, zij het dat het laatste vaak hoofdzakelijk door het popje wordt gedaan, voornamelijk als het mannetje in de rui is en zelfs zijn staartpennen verloren is. Eenjarige mannetjes bezitten nog geen lange staart, ze onderscheiden zich dan alleen door de bredere blauwe oogring van de popjes.

De voeding bestaat uit diverse insecten; motten, sprinkhanen, cicaden, kleine waterjuffers, rupsen, enz. Ook kleine zaden en vruchtjes vsmaden zij niet. Helaas zijn van deze delicate vogeltjes nog geen fokresultaten in Nederland bekend.

DOOR CER ESSENBERG

KWEEKERVARING MET DE

Barnardparkiet

Weinig vogels bezitten zo'n variatie aan groene en blauwe pastelkleuren als de barnardparkiet. De barnardparkiet is dan ook zonder te overdrijven een sieraad voor elke volière.

Toen ik via een bevriende kweker in het bezit kon komen van een goed kweekkoppel, was de koop snel gesloten.

Geschiedenis

De barnardparkiet is voor het eerst beschreven door de ornitholoog John Latham in zijn boek 'General History of Birds' in 1822. Latham beschreef hem als barnard's parrot en gaf hem de wetenschappelijke naam *psittacus barnardi*. Hiermee vernoemde hij de vogel naar de bekende ornitholoog Edward Barnard. Pas in 1863 kreeg de vogel van de Duitse ornitholoog Friedrich Finsch zijn huidige wetenschappelijke naam, *barnardius barnardi*.

De ondersoort *barnardius barnardi whitei* (en toen ook nog de *barnardius barnardi augustus*) werd(en) voor het eerst beschreven door Gregory Mathews in 1912 in 'Novitates Zoologicae'.

Het eerste paartje barnardparkieten in gevangenschap werd gehouden door de Graaf van Derby in een volière in Knowsley, Engeland. Hij had de vogels als cadeau gekregen van John Gould in 1840. Pas vierentwintig jaar later, in 1864, worden de eerste broedresultaten met de barnardparkiet behaald door baron von Cornely in Frankrijk.

156 ONZE VOGELS, 2011/2012

Soorten

Binnen het geslacht worden de volgende ondersoorten onderscheiden:

1. *Barnardius barnardi barnardi*
- barnardparkiet
2. *Barnardius barnardi whitei*
- bleke barnardparkiet

In het verleden werden ook nog 2 andere ondersoorten onderscheiden, namelijk de *barnardius barnardi augustus* en de *barnardius barnardi lindoi*. Door de ornithologen worden beide nu echter als lokale kleurvarianties beschouwd.

Pas in 1864 werden de eerste broedresultaten met de barnardparkiet behaald door baron von Cornely in Frankrijk.

Uiterlijke kenmerken van de soorten

1. *Barnardius barnardi barnardi*
(barnardparkiet)

De barnardparkiet is overwegend groen. Deze groene kleur kent vele variaties. Zo zijn de borst en de buik lichtgroen, terwijl de rug veel meer donkergroen is. De vogel bezit een kenmerkende rode voorhoofdsband, die op zijn beurt weer is afgezet met een smalle geelgroene band. De bovenschedel is groen. Dit groen gaat naar de achterschedel over in olijfgroen en wordt gescheiden door een gele nekband. De wangen en de zijkanten van de hals zijn gedeeltelijk blauw, dat doorloopt tot onder de snavel. De mantelveren zijn donker

groenblauw evenals de middelste vleugeldekveren. De vleugelbocht en de buitenste vleugeldekveren zijn helder blauwgroen, de vleugelranden diep ultramarijn. De grote vleugeldekveren zijn zwart met een blauwe buitenvlag. Ongeveer in het midden van de borst bevindt zich een vrij brede gele band over de gehele breedte waarin ook oranje-keurige veren voorkomen. De hals, borst, buik, dijen en anaalstreek zijn groen. De bovenstaartdekveren licht blauwgroen en de onderstaart bleekgroen. De bovenste grote staartveren zijn blauw. De vogel bezit donkerbruine ogen, een lichtgrijze snavel, grijze poten en zwarte nagels. De barnardparkiet is ongeveer 35 cm groot.

Geslachtsonderscheid

In de literatuur wordt aangegeven dat de pop duidelijk fletser van kleur is dan de man. Hoewel ik niet kan ontkennen dat er enig verschil in kleur is tussen man en pop, is dit toch lang niet zo groot als sommige auteurs willen doen geloven. Als ik naar mijn eigen vogels kijk, dan zit het kleurverschil vooral op en rond de kop. Mijn man bezit een heldergroene boven- en achterschedel, terwijl dit bij de pop veel meer groenachtig grijs is. Indien nauwgezet wordt gekeken, dan is de totale kleur van de man iets sprekerder is dan van de pop. In een eerste oogopslag zal de vogelliefhebber echter weinig verschil opmerken tussen beide seksen. Een betere graadmeter is de grootte van de kop en met name van de snavel. De snavel, zo is mijn ervaring, is bij de man duidelijk breder en groter, terwijl de kop van de man vaak ook groter is dan die van de pop. Ook hebben poppen veelal een zogenaamde 'wingstripe', een witte vleugelstreep aan de onderzijde van de slagpennen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat ook sommige jonge mannen deze 'wingstripe' laten zien. In de meeste gevallen verdwijnt

deze echter na de eerste volledige rui. Jonge barnardparkieten lijken op de ouders maar zijn in het geheel wat minder vol van kleur. Na ca. 1 jaar zijn ze op volle kleur. Net als bij de oudervogels zal bij het bepalen van het geslacht gekeken moeten worden naar het verschil in grootte van snavel en kop.

2. *Barnardius barnardi whitei*
(bleke barnardparkiet)

De kleur is gelijk aan die van de *barnardius barnardi barnardi*, maar het groen is bij deze soort met name op borst en buik veel bleker. Verder is er meer variatie in de kleur en is de rug grijsgroen met een donkerblauw waas. De bleke barnardparkiet is 35 cm groot

Geslachtsonderscheid

Zie bij *barnardius barnardi barnardi*.

Verspreidingsgebied

1. *Barnardius barnardi barnardi*
(barnardparkiet)

Barnardparkieten worden veelvuldig aangetroffen in de binnenlanden van Queensland en New-South-Wales. Ook worden ze wel sporadisch gezien in Victoria en in Zuid-Australië.

2. *Barnardius barnardi whitei*
(bleke barnardparkiet)

De bleke barnardparkiet komt voor van Flinders Range tot het uiterste westen van Nieuw-Zuid-Wales en tot het noordoosten van Zuid-Australië en Zuidwest Queensland.

Barnardparkieten willen nog wel eens vechtlustig zijn, vooral tegenover soortgenoten. Jonge vogels zijn veel verdraagzamer tegenover elkaar.

Leefgebied

De barnardparkiet houdt zich bij voorkeur op in Malleegebieden, hetgeen ook tot uiting komt in de Engelse benaming: mallee ringneck parrot. 'Mallee' is het Australische woord voor een vegetatie van een hoger en minder dicht type struikgewas dat bestaat uit dwergachtige eucalyptusstruiken.

Deze struiken schieten verspreid op uit het omringende stekelige gras en het lagere kreupelhout. Het woord 'mallee' is dan ook afgeleid van deze dwergvormige eucalyptusstruiken, 'de mallees', die bestand zijn tegen een zeer droog klimaat en 3 tot 10 meter hoog kunnen worden. Dit 'malleelandschap' is in Australië rijklijk vertegenwoordigd en beslaat ongeveer 7% van het totale oppervlak van Australië. Behalve in malleegebieden komt de barnardparkiet ook voor in eucalyptusbossen en langs de oevers van rivieren. Ze worden vaak waargenomen in paren of kleine groepjes. Ze vertoeven veel op de grond waar ze op zoek zijn naar voedsel. De voeding in het wild bestaat vooral uit zaden van grassen en allerlei wilde planten, vruchten, bloesemnectar, bladknoppen, en diverse soorten insecten en hun larven.

Karakter

Barnardparkieten willen nog wel eens vechtlustig zijn, vooral tegenover soortgenoten. Dit vechtlustige karakter zorgt ervoor dat bij het samenstellen van de paren er goed op gelet moet worden of de vogels elkaar verdragen. Bij het samenstellen van paren kunnen het beste jonge vogels bij elkaar geplaatst worden.

Jonge vogels zijn veel verdraagzamer tegenover elkaar. In het algemeen zullen deze paren dan ook geen problemen opleveren, wanneer ze geslachtsrijp zijn. Het is ook erg belangrijk om bij verlies van een partner niet direct een andere partner te geven. In een dergelijk geval is het beter de vogels eerst aan elkaar te laten wennen en ze in naast elkaar liggende rennen te plaatsen. Voor het verkrijgen van goede broedresultaten is het van belang geen broedstellen naast elkaar te plaatsen, maar de aangrenzende ren(nen) te bevolken met niet verwante soorten, zoals bijvoorbeeld roodvleugelparkieten, barrabandparkieten, prinses van Wales parkieten, kakariki's e.d.

Mijn ervaring is dat ze redelijk snel wennen aan de volière en hun verzorger. Vooral als er jongen zijn en er nieuw voedsel wordt gebracht, zitten ze vaak in de binnenvolière al op je te wachten.

Huisvesting

Het houden van barnardparkieten hoeft in ons land geen problemen op te leveren. Ook in Australië trotseren ze koud en vochtig weer. Wel ben ik van mening dat een volière met barnardparkieten een goed afgesloten en droog nachtverblijf dient te bezitten. De ren moet een lengte van 3 à 4 m hebben en ± 1 m breed zijn. Zelf houd ik de vogels in vluchten van 3 m lang en 90 cm breed. Alle rennen zijn bij mij uitgevoerd met dubbelgaas en een apart nachtverblijf.

Gezien hun vechtlust, met name in het broedseizoen, is het noodzakelijk dat ze paarsgewijs gehouden worden.

Broedproces in het wild

In Australië broeden barnardparkieten van augustus tot november. Ze broeden meestal in uitgeholde takken en holten in

Ze broeden meestal in uitgeholde takken en holten in stammen van bomen. De jongen zijn bij de geboorte voorzien van wit dons.

stammen van bomen. Deze holten hebben een diepte die kan variëren van 60 cm tot 1,2 m. De hoogte van de nestholten varieert van 2 tot 9 m boven de grond. De poppen leggen 4 tot 6 witte eieren, die om de dag gelegd worden. De eitjes worden alleen door de pop bebroed. De broedduur is 19 dagen. De jongen zijn bij de geboorte voorzien van wit dons. Ze vliegen na 35 dagen uit en worden nog 3 weken door de ouders (bij)gevoerd, voor ze zelfstandig zijn.

Eigen kweekervaring

Mijn ervaring met barnardparkieten is dat ze overwegend vroeg in de lente broeden. Ik geef het nestblok echter niet eerder dan in maart en laat dit ook nog afhangen van het weer. In het algemeen verstrek ik de nestblokken pas als de temperatuur overdag zo rond de 10°C ligt. Het nestblok dat ik verstrek heeft een afmeting van 60 cm hoog, een bodemoppervlak van 25 x 25 cm en een invleggat van ± 7 cm. Direct al bij het ophangen hadden beide vogels grote interesse in het nestblok en binnen het uur hadden beide vogels het nestblok van binnen geïnspecteerd. Vanaf dit moment haalde de man met zijn prachtige balts elke dag opnieuw alles uit de kast om het zijn pop naar de zin te maken.

De balts bestaat uit het spreiden van de staartveren en het zogenaamde staartschudden (= het horizontaal op en neer slaan van de gespreide staart). Tijdens dit 'staartschudden' richt hij zich hoog op zijn poten op, laat een soort van lokroep horen en maakt snelle knikkende bewegingen met de kop. Op zich is deze balts wel enigszins vergelijkbaar met die van rosella's.

Op 21 maart, drie weken nadat ik het nestblok had opgehangen, werd het eerste ei gelegd. Op 27 maart lagen er na inspectie 4 eieren in het nestblok. Omdat de pop niet overging tot broeden, ging ik op 30 maart nogmaals over tot inspectie, maar ook nu lagen er niet meer dan 4 eieren in het nestblok. Ik kreeg op dat moment bange ver-

moedens. Ze zou dit jaar toch wel gaan broeden? Elk jaar bracht dit paar probleemloos 4 jongen groot en altijd ging de pop bij het 4e ei broeden.

Op 31 maart was de pop ineens de gehele dag weg en dus, naar ik vermoedde, overgegaan tot broeden. Al met al bleef ik dit alles maar vreemd vinden, omdat het legsel al 3 dagen eerder voltallig was. Toen ik echter op 5 april de eieren wilde schouwen, zag ik tot mijn verbazing dat er niet 4 maar 5 eieren in het nestblok lagen. Dat was dus de reden geweest dat ze bij het 4e ei niet was gaan broeden. Ik was door de interval van drie dagen bij het 5e ei op het verkeerde been gezet. Bij het schouwen waren 4 van de 5 eieren zichtbaar bevrucht zodat ik vanaf dat moment de vogels met rust liet. Tijdens het broeden kwam de pop regelmatig uit het nestblok om zich te ontlasten, maar ook om haar vleugels uit te slaan. Minutenlang vliegt ze dan door de volière waarbij de ene duikvlucht na de andere wordt uitgevoerd, steeds op de voet gevolgd door de man. Op 18 april, de datum dat de eerste jongen geboren konden worden, voerde ik opnieuw een nestcontrole uit. Er bleken 3 prachtige, met wit dons bedekte, jonge barnardparkieten te

liggen en tevens kon ik zien dat de beide andere eieren bevrucht waren. De dag erop bleken ook de twee andere eieren te zijn uitgekomen, zodat er in totaal 5 jonge barnardparkieten in het nestblok lagen.

Er bleken 3 prachtige, met wit dons bedekte, jonge barnardparkieten in het nest te liggen. De dag erop bleken ook de twee andere eieren te zijn uitgekomen,

De jongen werden voorbeeldig gevoerd. De eerste dagen voert alleen de pop de jongen. Zij wordt dan wel buiten het nestblok van voedsel voorzien door de man. Na ca. een week worden de jongen ook door de man in het nestblok gevoerd. De eerste 2 jongen werden op de achtste dag geringd met een ring van 6 mm. Op 28 april sloeg bij mij het noodlot toe. Het had de vorige dag hard geregend en de temperatuur was van 18 oC teruggevallen naar 6 oC. Bij nestcontrole bleken 2 jongen, waaronder de oudste, dood in het nestblok te liggen. Beide jongen hadden een volle krop, zodat daar het probleem niet kon liggen. Het kan niet anders of de pop is tijdens één van de vele regenbuien nat geworden en met haar natte veren op de jongen gaan zitten. Hierdoor zijn de betreffende jongen ook nat geworden en waarschijnlijk door onderkoeling gestorven. Gelukkig overleefden de overige 3 jongen het wel. Wat mij trouwens wel bij barnardparkieten opvalt, is het feit dat de

pop vrij kort na de geboorte al lange tijd van het nest afgaat. De kans op onderkoeling is daardoor, vooral bij lage buitentemperaturen, snel aanwezig. Ik heb daarom nu al besloten de vogels het volgend jaar de nestblokken een maand later te geven. Na ca. 10 dagen zijn bij de jongen de staart- en vleugelpennen zichtbaar en na 15 dagen zijn deze ongeveer 1 cm lang. Na 3 weken zitten ze voor ongeveer 75% in de veren en na 30 dagen volledig. Het duurt dan niet lang meer voor ze uitvliegen.

Op 23 mei, 35 dagen nadat ze geboren waren, zag ik 2 van de 3 jongen in de volière vliegen. De eerste dagen zijn ze nog erg stuttelig, maar dit wordt snel anders. De jongen zijn bij het uitvliegen aanzienlijk kleiner dan de ouders en ook de kleur is veel fletser. Drie weken na het uitvliegen zijn ze zelfstandig en kunnen ze bij de ouders weggehaald worden. Als er echter geen ruzies en vechtpartijen plaatsvinden, hetgeen zich bij mij nog nimmer heeft voorgedaan, laat ik de jongen gewoon bij de ouders in de volière vliegen. In hoeverre de oudervogels ook vreedzaam blijven bij een eventueel volgend broedsel weet ik niet, omdat mijn broedkoppel tot op heden altijd maar 1 broedsel per jaar grootbrengt. Mochten ze echter ooit besluiten tot een 2e broedsel, dan zal ik zeker de jongen bij de ouders weghalen. Hoewel de jongen reeds na 1 jaar geslachtsrijp zijn, is het veel verstandiger ze pas in hun 2e levensjaar in te zetten voor de kweek. De kans op succes is dan namelijk een stuk groter. Van een goed broedkoppel kun je jarenlang plezier beleven. Zo zijn er broedkoppels bekend die na 25 jaar nog succesvol broeden.

De voeding in gevangenschap
De voeding van mijn barnardparkieten bestaat uit een zaadmengsel voor grote parkieten. Verder krijgen de vogels elke dag een mengsel van geweekt kiemzaad en eivoer. De verhouding tussen zaad en geweekt kiemzaad/eivoermengsel is één op één. Twee keer per week meng ik, hoewel de vogels er ook vrij over kunnen beschikken, scherpe maagkiesel en oesterschelpengrit door het kiemzaad. Natuurlijk krijgen de vogels ook regelmatig fruit en groenvoer. Tevens verstrek ik 2 keer per week een snee witbrood. Vooral als er jongen zijn, eten ze hier graag van. De vogels, ook de jongen, doen het op deze voeding prima. Oh ja, regelmatig ga ik in de zomer op zoek naar (onbespoten) gras- en onkruidzaden. Deze worden met een heggenschaar geknipt en in grote bossen neergehangen in de volière. Het is een genot om te zien hoeveel plezier je de vogels hiermee doet.

TEKST EN FOTO'S: A. VAN KOOTEN

Bezoek ook eens mijn homepage:
<http://home.hetnet.nl/~advrivanooten/index.html>

De Paardebloem

(*Taraxacum officinale*)

- De paardebloem behoort tot de grote familie der "composieten", ook wel "samengesteldbloemigen" genaamd.

Deze overbekende plant komt voor in wel meer dan 100 soorten!

De paardebloem is apogaam, d.w.z. dat het grootste deel van het kiemkrachtige zaad zonder voorafgaande bevruchting wordt gevormd.

Hierdoor zijn de dochterplanten genetisch identiek aan de moederplant. Recombinatie van erfelijke factoren treedt alleen in zeldzame gevallen op, wanneer een bloem bestoven wordt en er werkelijk een bevruchting plaatsvindt. In het voorjaar, vanaf eind april, worden de graslanden en bermen in bezit genomen door de talrijke paardebloemen, die met hun goudgele bloemen sterk aftekenen tegen het nog frisse groen van het jonge gras. Massaal kan de paardebloem aanwezig zijn, afgelopen jaar zijn ze in West-

Brabant en Zeeland in elk geval zeer talrijk. De paardebloem kenmerkt zich door de grote, groene, lancetvormige, getande, platliggende bladeren die in West-Brabant ook wel "platters" genoemd worden en gebruikt worden als voer voor de konijnen. De paardebloem kent twee hoofdbloeitijden namelijk eind april/mei en september. Deze plant levert een van de zeer geliefde onkruidzaden voor onze Europese Cultuurvogels. De opvallende goudgele bloemen, ook wel "pisbloemen" genoemd, staan op

een holle stengel. Wanneer we de stengel afbreken, blijkt deze melksap te bevatten. De bloemstengels worden tussen de 10 en 40 cm hoog.

Als de goudgele bloemen uitgebloeid zijn, sluiten de bloemknoppen zich om het zaad en het zaadpluis te vormen. Direct na het sluiten van de bloemknop zien we bovenaan nog de gele flos van de bloemkleur. In korte tijd zal deze flos grijs van kleur worden. Hierna zal de knop zich opnieuw openen en krijgen we de bekende grijze bol met zaadpluis te zien. Het rijpe zaad wordt, gedragen door het zaadpluis, door de wind verspreid in de omgeving op zoek naar een nieuwe plaats om te ontkiemen.

Voor onze vogels oogsten we de paardebloemen, nadat de flos de grijze kleur aangenomen heeft en voordat de knop zich opnieuw opent. Bij een massaal aanbod van paardebloemen kunnen we deze met open vingers talrijk oogsten.

De paardebloem blijft ook in geogoste toestand maar een beperkte tijd leverbaar aan onze vogels, omdat het rijpingsproces zich gewoon voortzet en de zaadpluisbollen zich gaan vormen. De knoppen die over zijn, kunnen in de diepvries bewaard worden. Als we deze willen voeren aan onze vogels, als er buiten in het veld geen knoppen meer voorradig zijn, geven we deze knoppen in beperkte mate en in nog bevroren toestand! Een groot deel van het broedseizoen kunnen we, soms met enige moeite, beschikken over de verse paardebloemknoppen die door zeer veel vogels gewaardeerd worden. Van de paardebloem wordt algemeen beweerd dat zij bloedzuiverend werkt en de broeddrift stimuleert!

Bloeitijd:
hoofdbloeitijden eind april/mei en augustus.

Oogsttijd:
vlak voordat de zaadknoppen opengaan om hun zaad en pluis te verspreiden.

Vindplaats:
weilanden en bermen.

Vogels:
sijs, kneu, groenling, putter, geelgors, goudvink, barmsijs, Europese kanarie, edelzangers, kardinalen, prachtvinken, appelvinken, roodmussen, saffraanvinken en zeer veel parkietensoorten.

TEKST EN FOTO'S: FRANS PIJNEN

DE KWEK EN HET HOUDEN VAN

Blauwkroontjes (*Loriculus galgulus*)

Het geslacht vleermuispapegaaien (*Loriculus*) omvat ongeveer een

20-tal kleine sierlijke papegaaien met een dunne snavel.

DOOR: MARCEL VAN AELST, DENNÉ

De staart is even lang of iets korter dan de vleugels. Blauwkroontjes bezitten een interessante eigenschap: ze slapen hangende aan een tak met hun kop naar onder net zoals een vleermuis. In deze toestand zijn ze eveneens in staat voedsel tot zich te nemen. Men treft hen aan in Nieuw-Guinea, op de Molukken, Zondag-eilanden, de Filipijnen en in Indonesië. Ze leven in open wouden tot op een hoogte van 1000 m. Ze vertoeven niet alleen in de kronen van hoge bomen, doch eveneens in tuinen en plantages.

De eerste invoer van verschillende vleermuispapegaaien in Europa had in de tweede helft van de negentiende eeuw plaats.

Het houden

Zonder twiifel zijn blauwkroontjes de meest gehouden en gekweekte vleermuispapegaaiensoort. Hun gedrag is net en interessant, waardoor zij reeds vele bewonderaars en liefhebbers hebben kunnen en nog zullen bekoren. In de Oostbloklanden worden deze vogeltjes zeer veel gekweekt en onlangs heeft een importeur van Tsjechië nog met succes een 25-tal vogeltjes ingevoerd. Tijdens hun overbrenging kregen ze niets anders dan gekookte rijst en sinaasappelen te eten. Slechts een vogel haalde het niet. Na hun aankomst kregen ze weer gekookte rijst met druivensuiker, met als drinken honingwater (op een liter water 3 soeplepels honing met 0,1 liter aardbeensap). Verder nog gezoete melk met maïzena en sinaasappels en appelspijs. Langzaam hebben deze vogels zich aangepast aan gekiemde gierst, Senegalgierstkolven, kanariezaad, hennep, bananen, appel, kinderbeschuit en mierenpoppen.

Alle blauwkroontjes werden gezamenlijk ondergebracht in een volière van 2 x 1 x 2 m, terwijl de temperatuur daar tussen de

5 en 20 graden Celsius bedroeg. Bij een plotse temperatuurdaling werd een warmte-traler aangezet, zodat ze zich stil en behaaglijk voelden. Zodra de temperatuur weer omhoogging, waren ze meteen monter, tsjilpten ze luid en zochten dat volièredeel op waar water gesproeid werd dat hen benevelde. Een vriend van mij heeft enkele blauwkroonpaartjes in een tuinvolière geplaatst. Daarin blijven ze tot ze geslachtsrijp zijn. Een van de popjes begon in een nestkastje kleine takjes, reepjes papier, strohalmen en droog gras te dragen.

Goed aangepaste blauwkroontjes zijn over het algemeen taai en winterhard. Zo werd er een paartje uit de quarantaine, waar doorlopend een temperatuur van 26 graden Celsius heerste, overgeplaatst naar een tuinvolière waarin na enkele dagen nog slechts 6 graden Celsius opgetekend werd. Maar beide vogels bleven in de beste gezondheid.

Ze krijgen bij een ervaren kweker van blauwkroontjes in Duitsland dagelijks zonnebloempitten, hennep, negerzaad, gierst, kanariezaad, gepelde haver, trosgierst en raapzaad. Verder het hele jaar door seizoenvruchten en fruit naast allerlei soorten bessen zoals aardbeien, aalbessen, kruisbessen, vuurdoornbessen en lijsterbessen. Ook tropische vruchten al naargelang het markt-aanbod ontbreken niet. Tevens hielden ze veel van wortelen, zelf samengesteld eivoer en verder de in de handel verkrijgbare lorinectar, verrijkt met levertraan, leverextract en verschillende vitaminen.

Een vriend van mij houdt zijn blauwkroontjes in een kelder bij een constante temperatuur van 20 graden Celsius. Enkele paren verblijven in kooien van 120 x 90 x 110 cm, terwijl grotere kooien voor 2 paren gebruikt worden. De beste resultaten echter behaalt hij met aparte paren in kleine volières.

Hij geeft als voedsel: appel, geweekte rozijnen, geraspte wortelen, lorinectar en industrieel eivoer. Gedurende de opfok van jongen worden meelwormen zeer begeerd. Deze worden meermaals per dag in kleine stukjes verstrekt. Voor gewone zaden hebben deze vogeltjes weinig interesse en die nemen ze slechts bij gelegenheid en in kleine hoeveelheden op. Een droge mengeling van druivensuiker, tarwekiemen, biergist en gemalen bloesempollen nemen ze zeer graag. Ze houden eveneens van vuurdoornbessen en lijsterbessen. Om de andere dag verstreken we verse takken om op te knagen.

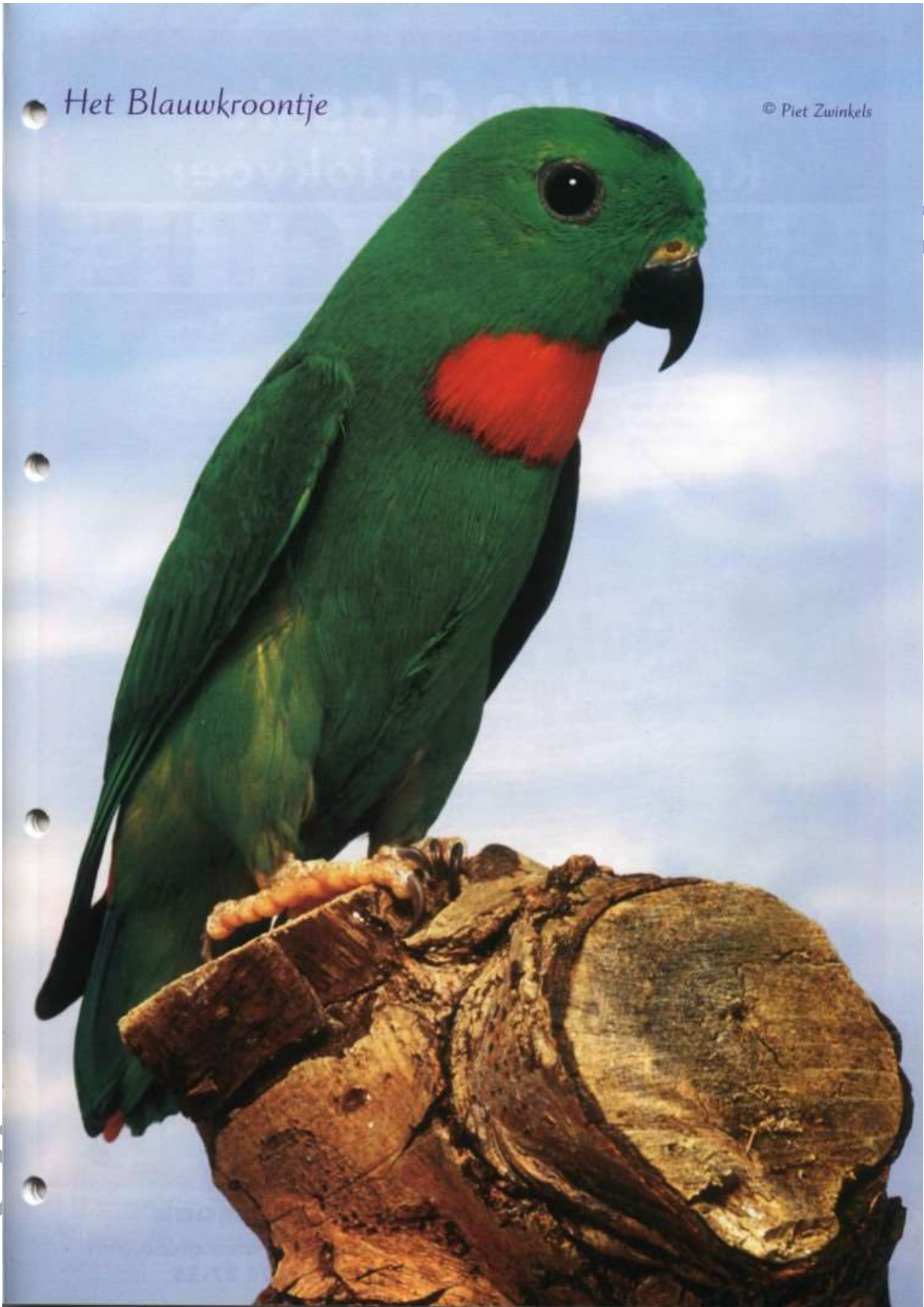
De kweek

De eerste kweek in Europa staat op naam van Norgaard-Olesen uit Denemarken in 1968. Vervolgens was het T. Weize die zich begin 1974 elf blauwkroontjes aanschafte waaronder zich spijtig genoeg slechts 3 popjes bevonden. Hij plaatste hen in een kist van 250 x 60 x 60 cm. In de kweekruimte hield hij de temperatuur steeds op 20 graden Celsius samen met een redelijk hoge luchtvochtigheid. Als nestkastjes gebruikte hij boomstammetjes met een diameter van 16 cm en 30 cm hoogte. Eind maart legde een van de poppen 4 eieren waaruit 3 jongen tevoorschijn kwamen en waarvan er nog eentje stierf. De overgebleven 2 groeiden zeer goed op en verlieten na 4 weken het nest. Ze werden verder nog door 2 mannetjes 2 weken verzorgd (zeer interessant). Zes dagen na het uitvliegen sliepen ze ondersteboven hangend aan een tak. Deze kweker gaf zijn blauwkroontjes als voedsel, appel, bananen, perziken, gepelde haver, negerzaad, kindervoeding met honing, sojameel en vitaminen. Bovendien enkele meelwormen. Spijtig genoeg gingen beide jonge vogels na 6 weken dood. Bij autopsie werd een leververgroting vastgesteld.

vervolg op pag. 165

Het Blauwkroontje

© Piet Zwinkels

Vogel

copy

vervolg van pag. 162

Een volgend kweekresultaat komt uit een safaripark in het Oostblok in 1999. Daar werd op 13 maart een groot glazen uit 2 grote delen bestaand paviljoen geopend. Daarin groeiden steeds groene, dichte oerwoudstruiken die aan de vogels een veilige plek en ontelbare nestgelegenheden boden, terwijl een kleine waterval het geheel vervolmaakte. De temperatuur lag steeds tussen de 20 en 35 graden Celsius bij een hoge luchtvochtigheid.

In december 1997 verschenen de eerste 8 ingevoerde blauwkroontjes die eerst een tijdje in een kooi in afzondering gehouden werden in een van de 2 hallen, zodat ze de omgeving en hun toekomstige medebewoners rustig konden opnemen. Na ongeveer 3 weken werden ze in de grote ruimte losgelaten. Toch vielen er enkele vogeltjes uit door ongelukjes. Tot einde 1999 zijn slechts 2 popjes in leven gebleven, waarvan er eentje niet kon vliegen, wat het wel kon bij het vertrek. Het was echter gezond, zat goed in de veren en was regelmatig boven in de bomen aan te treffen. Er volgden van dezelfde leverancier nog 2 mannen waarvan er weer eentje ergens tegenaan vloog en verongelukte, iets wat ik ook reeds bij andere liefhebbers vernomen heb. Het overgebleven mannetje paarde met het popje dat niet kon vliegen. Dat had vroeger al eens een onbevrucht legsel gehad. Van alle mogelijke aangeboden nestkastjes koos ze een bamboenestje met een binnendiameter van 10 cm, 35 cm hoog en een invleggat van 3,7 cm. Daarin legden we wat houtkrullen die niet door de pop verwijderd werden. Zijzelf had echter kleine blaadjes wel 4 cm dik in het nestje aangebracht net zoals bij de rosecollies tussen haar rugveren. Men liet nestcontrole achterwege en ontdekte in april 2 jongen in het nest. Toen bleek dat 10 cm binnendiameter in feite te klein was, want de kleintjes zaten onder hun eigen uitwerpselen. Het nest werd onmiddellijk grondig gereinigd en met propere houtkrullen gevuld.

De jongen waren toen ongeveer 30 dagen oud en zaten al goed in de veren, zodat ze een 10-tal dagen later het nest verlieten. Op dit tijdstip nestelden er ook enkele Balispreeuwen die de jonge blauwkroontjes regelmatig bedreigden. Daarom werden beide jongen met hun moeder naar een kooi overgeplaatst waarin ze haar jongen voortreffelijk verder grootbracht. Reeds op de derde dag nadat ze het nest verlaten hadden, begonnen ze zelf voedsel op te nemen. toen men er veertien dagen later zeker van was dat de jongen voedselvast waren, werd de pop bij haar man in de grote ruimte teruggeplaatst. Deze vogeltjes ontvingen het volgende voedsel: 2 maal per dag verse lorinectar (in een verhouding van 1 op 3 in water opgelost). Van een commerciële zaadmengeling voor duiven werd bijna niets opgenomen. Fruit zoals appel, kiwi, wijndruiven, bananen, enz. in kleine stukjes gesneden kregen ze eveneens 2 maal per dag. Aangezien ze gedurende hun afzonderingsperiode veel wijndruiven gekregen hadden, waren ze daaraan reeds gewend en namen ze er veel van op.

Door de aanwezigheid van grote hoeveelheden bloemen hoefde men ook geen bloemnectar te verstrekken en volstonden meelwormen en enkele vliegenlarven en kreukels. Ze deden niets liever dan de schors van de aanwezige takken afknabbelen. Ze stonden met elkaar steeds in verbinding via hun scherp gefluit. Dat is voor beide geslachten hetzelfde. De zang van het mannetje bestaat uit tjiplende motieven. Toen de pop met haar jongen weggenomen moest worden, toonde haar man interesse voor het overgebleven popje en begon onmiddellijk te baltsen.

Wat we verder nog in acht moeten nemen is het feit dat blauwkroontjes graag een bad nemen. Wanneer we niet overdrijven, wordt nestcontrole goed toegestaan omdat het nu meestal om zelf gekweekte vogels gaat. Na ongeveer 7 dagen kunnen we de jongen een ring van 4 mm aanschuiven.

Column

Eerst het nare bericht, dan het leuke.

Iedereen wil altijd zo beginnen het leuke bericht verzacht het nare dan.

Nee, ik wil niet over de oorlog beginnen, maar over de ramp die onze collega-kwekers van hoenders treft. De kwekers in de getroffen gebieden moeten ook ruimen. Denkt u eens even bij u zelf hoe u zult reageren op zo'n gebeurtenis. Uw dieren die u elke dag bezoekt, de jongen die u zag groot worden en dan het bestand dat u opbouwde en volledig kende. Alles weg!

Laten wij onze collega-kwekers sterkte toewensen en hopen dat zij goed kunnen terugkomen. Misschien kunnen sommige van ons te zijner tijd een handje toesteken met vogels.

Op onze site staat een mededeling over zieke kinderen met een kinderwens. Het zijn kinderen die in zo'n fase van hun leven zijn dat alleen een vogeltje hun nog kan opfleuren. Een vogel kun je namelijk naast je bed zetten, je kunt ermee praten en je geheimen vertellen, maar ook je ziekte bespreken en je gedachten laten afleiden. Er is vraag naar parkietjes en soms een ander vogeltje. Het zou leuk zijn, als wij konden helpen en een vogeltje beschikbaar stelden.

Dan het leuke bericht.

Kent u het NRC, een landelijk dagblad? "Wat moet ik nou met die krant?" of "Die krant ken ik al!", zult u zeggen. Welnu, in die krant staat elke week een vogelpraatje. Soms een lang en soms een kort. Onlangs stond er een verhaaltje in van iemand die net zo droomt als wij kwekers. Het ging om de rosse gors. De schrijver ziet door het raam van zijn werkkamer een oranje vogeltje. In zijn enthousiasme maakt hij er een foto van, scant deze in zijn computer om alles vervolgens te mailen naar de eerste de beste bekende vogelaar. Ondertussen bladert de schrijver vast in *Petersons vogelids*. Zijn oog valt op een vergelijkbare vogel met daarbij een klein berichtje: de rosse gors, aangetroffen in 1937. Een droom wordt waarheid en de schrijver denkt de krant te halen. Een zeldzame vogel én de vondst wereldkundig gemaakt. Dit bedenkend en de vogel bekijkend – die zich nog nauwelijks heeft bewogen – het antwoord is zonnelaar! Volgens zijn woorden is het de ultieme versmelting van werkelijkheid en virtualiteit. Dan komt het antwoord van de vogelkondige: "Uw vogel is een ontsnapte kanarie!" Het zijn deze kleine leuke verhaaltjes uit een dagblad die mensen met onze hobby – met zijn voors en zijn tegens – bekend maken met onze vogels en met buitenvogels.

DE REDACTIE

Overname WinBird
door marktleider ZooEasy

Met het pakket ZooEasy, complete software voor vogelkwekers, is Reudink Software bezig in hoog tempo de standaard te worden in dierensoftware. Een nieuwe stap in deze groei is de recente overname van het product WinBird. WinBird werd in 1997 ontwikkeld door Arno van den Munckhof. In 5 jaar tijd hebben velen vogelliefhebbers de weg weten te vinden naar dit softwarepakket. Om de software te laten voldoen aan de laatste systeemeisen, zijn forse investeringen nodig in zowel kennis, apparatuur en software. WinBird is dan ook niet in staat om te blijven voldoen aan de enorme vraag naar een kwalitatief hoogstaand product. Reudink Software biedt bestaande gebruikers van het pakket WinBird de mogelijkheid om tot 31 juli 2003 tegen een gereduceerd tarief van 39 over te stappen op ZooEasy. Groot voordeel is dat de gegevens die reeds in WinBird werden ingevoerd, behouden blijven en derhalve een soepele overgang wordt gerealiseerd. Ook biedt ZooEasy een professionele helpdesk en jaarlijkse vernieuwingen. ZooEasy kent een veelvoud aan mogelijkheden en is veel uitgebreider dan gebruikers van WinBird gewend waren. Meer informatie over ZooEasy is verkrijgbaar op de website: <http://vogels.zooeasy.nl> of per telefoon op (0598) 49 2105.

Engels:
Long-toed Lapwing
Duits:
Langzehenkiebitz
White-faced Plover
White-faced Lapwing
Frans:
Vanneau a ailes blanches
White-winged Lapwing
White-winged Plover
Spaans:
Avefria Palustre
Wetenschappelijk:
Hemiparra crassirostris
Chettusia crassirostris

Taxonomie

Werd voor het eerst beschreven als *Chettusia crassirostris* door Hartlaub in 1885 in Nubia (Soedan).

Er worden 2 ondersoorten onderscheiden die in Tanzania, Zuidoost-Zaire en Noord-Malawi met elkaar hybridiseren. Deze vogels werden in het verleden als een aparte ondersoort beschouwd (hybrida).

De langteenkievit is een hoog gespecialiseerde soort, sterk gebonden aan het leven in de nabijheid van water, en heeft geen nauw verwante soortgenoten.

Vanellus is afgeleid van *vannus* wat een soort ventilator is, dit heeft betrekking op de klapwiekende vlucht van kieviten. *Crassirostris* is opgebouwd uit de woorden *crassi* (= zwaar) en *rostris* (= snavel).

Beschrijving

Ong. 30-31 cm groot en 162-225 gram zwaar. Voor een kievit staan ze hoog op de poten met ongewoon lange tenen. Nek en borst zijn zwart met een blauwe gloed. Gezicht, wangen en keel zijn wit, de bovendelen zijn grijsbruin, de slagpennen zwart, vleugeldekveren, buik en onderstaartdekveren wit. Bovenstaartdekveren en de onderste 30% van de staart zijn wit, de rest van de staart is glanzend blauwzwart. De uitgebreide witte tekening op de vleugels is vooral tijdens de vlucht goed zichtbaar.

De snavel is karmijnrood met een zwarte punt, de oogring is rood en de poten zijn dieprood. Op de vleugels bevinden zich korte vleugelsporen. Beide geslachten zijn gelijk van kleur.

De zwarte delen zijn bij de jonge vogels meer bruin met buff-kleurige veerranden, de bovendelen zijn gevlekt met bruin en buff.

Ondersoorten en verspreiding
V. c. crassirostris (Hartlaub 1855) heeft alle slagpennen zwart.

Komt voor van Zuid-Soedan tot Oeganda, Oost-Zaire, West-Kenia en Tanzania tot Noord-Malawi en Noordoost-Nigeria.

Langteenkievit

Vanellus crassirostris

Langteenkieviten leven in waterrijke gebieden waar veel drijffplanten aanwezig zijn.

In Nigeria broeden ze waarschijnlijk niet. Ook zijn er geïsoleerde populaties bij Lake Chad, in Noordwest-Angola en Oost-Kenia.

V. c. leucopterus (Reichenow 1889) heeft alleen de buitenste slagpennen zwart, de overige zijn wit.

Komt voor van Tanzania, Zuidoost-Zaire, Zambia en Malawi tot Oost-Angola, Noord-Botswana en het noordoosten van Zuid-Afrika.

Biotoop en voedsel

Langteenkieviten leven in waterrijke gebieden waar veel drijffplanten aanwezig zijn, op een manier zoals ook jacana's doen, waarbij hun lange tenen goed van pas komen. Ze

komen voor zowel bij stilstaande wateren zoals meren, poelen en moerassen als bij rivieren en overstromde gebieden. Foerageren doen ze voornamelijk op de drijvende waterplanten, maar tijdens het droge seizoen foerageren ze ook langs de modderige randen van poelen en kleine beekjes en riviertjes. Tijdens het natte seizoen zijn ze ook te vinden op overstromde rijstvelden en graslanden. De voornaamste planten in hun biotoop zijn waterlelies (*Nymphaea*), vlotvaren (*Salvinia molesta*), lisdodde (*Typha latifolia*), waterlepel (*Ludwigia*), cypergras (*Cyperus*), mosselplantje (*Pistia*), leersia, rijst (*Oryza*), vingergras (*Panicum repens*), vossia, wortellooskroos (*Wolffia*) en kroosvaren (*Azolla*).

Het voedsel bestaat voornamelijk uit insectenlarven, waterinsecten, larven van libellen, kevers, mieren en kleine slakjes. Ze worden vaak in de nabijheid van spoorwieganzen gezien die door het omgooien van rotte planten veel insecten opjagen die door de Kieviten worden gegeten.

Ze leven in paren of kleine groepjes. Grotere groepen van 10-40 exemplaren komen soms samen tijdens het droge seizoen op overstroomde graslanden. Het zijn voornamelijk standvogels die alleen wegtrekken als hun biotoop opdroogt.

Broeden

De vogels leven monogaam en zijn sterk territoriaal. In gevechten met buren wordt meestal gebruik gemaakt van duikvluchten zonder elkaar daarbij te raken. Soms raken ze elkaar echter met de vleugels. De territoriumhouder trekt zich meestal niet meer dan 5 meter terug. Ook zijn ze erg agressief tegenover andere vogels die in hun territorium komen. Het is bekend dat ze jacana's, smitskieviten, ralreigers, kiekendieven, coucals, heilige ibissen, zwarte rallen, lelspreuwen, klauwieren en zelfs Afrikaanse visarenden uit hun territorium verjagen. Eenden en futen kunnen echter ongestoord het territorium betreden.

De nesten variëren per gebied. Op de modderige oevers maken ze een holte die wordt aangekleed met waterplanten. In gebieden met kortgras maken ze gebruik van een kuilje dat ze aankleden met gras. Op drijvende planten maken ze een nest van grassen en waterplanten en in moerassen maken ze een

platform van mossen en plantenresten dat 5-10 cm boven het waterniveau uitsteekt. Hierin worden dan 2-4 zandbruine, buff-, grijsgroene, olijfgroene of donkerrolijkleurige eieren gelegd, die voorzien zijn van vele donkerbruine, zwarte en grijze vlekken en strepen. De eieren zijn gemiddeld 43 bij 30 mm en wegen 19-20 gram en worden gedurende 30 dagen bebroed. De broedperiode verschilt per gebied; in Ethiopië broeden ze in april, in Rwanda van september tot december, in Angola in juli, in Malawi in juni en van augustus tot oktober, in Zambia van juli tot september, in Mozambique in september, in Namibië in juli en in Zululand in oktober. De jongen zijn na ongeveer 2 maanden zelfstandig.

Geluid

De alarmkreet klinkt als 'kick-kick-kick'. Als ze opgeschrikt worden, laten ze een luid klagend fluiten horen dat klinkt als 'wheet'.

Status

In het verspreidingsgebied zijn ze niet bedreigd. Er zijn echter geen precieze aantallen bekend over de populatie.

In beschermd milieu
Het Wild Animal Park in San Diego fokte in 2000 7 jonge langteenkieviten

tekst: W. MOED
GEERDINKSZIJDEWEG 110
7547 PC ENSCHEDE
TEL/FAX 053-4365651

Literatuur:

Handbook of the birds of the world
- del Hoyo, Elliott, Sargatal,
The birds of Africa
- Urban, Fry, Keith.
Die Vögel Ost- und Zentralafrikas
- Williams.

Is het nu personatus of personata?

Menig liefhebber zal wel opgemerkt hebben dat we de laatste tijd op officiële lijsten en in onze artikelen gebruik maken van soortnamen als personatus in plaats van personata en canus in plaats van cana.

Dat kan voor verwarring zorgen en daarom dacht ik dat een woordje uitleg hier op zijn plaats was.

U moet weten dat er met betrekking tot de wetenschappelijke benamingen zekere regels gelden. Dat is geen simpele materie, maar een van die regels is dat – als de naam van het geslacht (genus) mannelijk is – de bijhorende soortnaam of ondersoortnaam (species en subspecies) volgens de Latijnse grammatica de uitgang 'us' krijgt en geen 'a' mag zijn. *Agapornis* is een samenstelling van de Griekse woorden *agape* en (het mannelijke) *ornis*. Aangezien 'ornis' mannelijk is wordt de soortnaam mannelijk vervoegd en moet dus op 'us' eindigen.

De regel is niet van toepassing op namen die normaal op 'i', 'ae' of iets dergelijks eindigen.

Indien de geslachtsnaam vrouwelijk is zoals bijvoorbeeld het geslacht *Cacatua* (kaka-toes) dan krijgen species en subspecies wel de uitgang 'a'; bijvoorbeeld *Cacatua galerita*. Als we de officiële regels toepassen levert ons dat bij agaporniden het volgende op:

Agapornis pullarius pullarius
Agapornis pullarius ugandae

Agapornis canus canus
Agapornis canus ablectaneus

Agapornis taranta taranta
Agapornis taranta nanus

Agapornis swindernianus swindernianus
Agapornis swindernianus zenkeri
Agapornis swindernianus emini

Agapornis roseicollis roseicollis
Agapornis roseicollis catumbella

Agapornis personatus
Agapornis fischeri

Agapornis nigrigenis

Agapornis liliana

Wakkere geesten zullen meteen opmerken dat er toch nog enkele eindigen op 'a', zo zien we dat *Agapornis taranta* niet veranderd is. Dat is gewoon omdat de naam van deze soort naar een geografische plaats verwijst. (Deze agapornis werd immers ontdekt langs de Tarantabergpas in Ethiopië). Net als de naam *Agapornis roseicollis catumbella*, *Catumbela* is de naam van een stadje, in de buurt waarvan deze vogels ontdekt zijn. Simpel is het niet, maar wij hebben deze regels ook niet bedacht. De ICZN (International Committee for Zoological Nomenclature) in Londen is het officiële orgaan die de lijsten bijhoudt van de wetenschappelijke namen. (<http://www.iczn.org/>)

Hoe kan het dan eigenlijk gebeuren dat deze namen veranderen in de loop van de tijd?

De eerste geschriften rond agaporniden vermelden wel de juiste wetenschappelijke namen. W.T. Greene gebruikte in zijn driedelige boek 'Parrots in captivity' (1884-1887) de namen die eindigden op 'us'. Ook Dr. Karl Russ gebruikte in "Die Papageien" (1901) de goede benaming en schreef de soortnamen van *Agapornis* dus met 'us' aan het einde. Maar daarna zagen we, dat waarschijnlijk als gevolg van een schrijffout (die later door anderen gewoon is overgenomen), men vele jaren de namen *cana*, *pullaria*,

swinderniana en *personata* gebruikte. Ook binnen de BVA hebben we jaren deze termen aangezien als de wetenschappelijke benamingen, niet wetende dat deze eigenlijk verkeerd waren. Maar tegenwoordig wordt in Europa in de moderne vogelliteratuur voor de agaporniden weer de juiste wetenschappelijke benamingen gebruikt.

We hebben bij de agaporniden eigenlijk een unieke situatie, want in België en Nederland worden door de liefhebbers bijna altijd de Latijnse benamingen gebruikt. De vernederlandste termen zoals 'zwartmaskeragapornis' of 'rozekopagapornis' worden gelukkig zelden of nooit gebruikt. Wij verlangen niet dat in het liefhebbersjargon en de spreektaal *personata* onmiddellijk vervangen wordt door *personatus*. Wel willen we erop aandringen dat in wetenschappelijke geschriften en vraagprogramma's de juiste benamingen gebruikt zouden moeten worden. Want tot mijn spijt moet ik regelmatig vaststellen dat een naam als *fischeri* (die afgeleid is van Dr. Fischer) vervormd wordt tot *fischeri*, *fischerie* of *ficherie*. Ook *roseicollis* vormt vaak een groot probleem: *rosei colli* om niet te spreken van de ontelbare keren dat we roze collië of *rose colli* lezen. Ik vind dat daar toch iets aan gedaan moet worden.

Is het niet een elementaire vereiste dat, indien men over een vogel schrijft of wil praten, men toch weet hoe men zijn naam juist moet spellen?

TEKST: DIRK VAN DEN ABELLE
MUTAVI, RESEARCH & ADVICE GROUP

SCHERPE MAAGKIEZEL

* voor kanaries, tropen, wildzang, kleine parkieten, etc. * voor grote parkieten, papegaaien, kwartels, fazanten, etc. * voor postduiven.

Uw vogels hebben geen tanden. Wel een spiernaag. Zorg dat er scherpe kiezel in zit!

VERKRIJGBAAR IN ALLE DIERENSPECIALZAKEN.

NU OOK OESTERSCHELPENGRIT

Gratis morater en folder bij:

F. THIJSSSEN MILL

SPECIALIST IN SCHERPE MAAGKIEZEL
Tel. (0485) 45 17 37 - Postbus 29, 5450 AA MILL

RIDDERKERKSE VOGELHANDEL Henk van Os B.V.

De grootste en mooiste sortering vogels van Nederland!

Verkoop uit binnen & buitenvolières!

Tevens inkoop & inruil van alle soorten vogels.

Ringdijk 26 Ridderkerk Tel. 0180-414292

www.vanosbird.nl vanosbird@wxs.nl

Geopend van: ma. 13-16 di t/m vrij. 09-16 za. 09 - 17

